

SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO FIKSUOTO RYŠIO TINKLE SĄNAUDŲ APSKAIČIAVIMO PAAIŠKINIMAS IR SKAMBUČIŲ INICIJAVIMO FIKSUOTO RYŠIO TINKLE SĄNAUDŲ SKAIČIAVIMO PRINCIPŲ PAAIŠKINIMAS

I. IŽANGA

Lietuvos Respublikos ryšių reguliavimo tarnybos (toliau – Tarnyba) direktoriaus 2009 m. gruodžio 24 d. įsakymo Nr. 1V-1519 „Dėl ūkio subjekto TEO LT, AB, turinčio didelę įtaką balso skambučių užbaigimo TEO LT, AB, viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje, rinkoje“ (toliau – Įsakymas) 4.2 punkte nurodyta, jog TEO LT, AB nuo dienos kai įsigalios Tarnybos sprendimas, kuriuo bus nustatytos kainos, apskaičiuotos pagal 2009 m. gegužės 7 d. Europos Komisijos Rekomendacijos 2009/396/EB dėl skambučių užbaigimo fiksuotojo ir judriojo ryšio tinkluose tarifų reguliavimo ES (OL 2009 L 124, p. 67) (toliau – Rekomendacija) reikalavimus, privalo neviršyti Tarnybos nustatytų skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje (toliau – Tinklas) paslaugų kainų. Rekomendacija reikalauja, jog reguliuojant skambučių užbaigimo kainas, šios kainos turi būti grįstos sąnaudomis, kurių paslaugų teikėjas išvengtų (nepatirtų), jei neteiktų skambučių užbaigimo paslaugų. Rekomendacija nurodo, jog šios sąnaudos turi būti apskaičiuotos atsižvelgiant į „iš apačios į viršų“ ilgo laikotarpio vidutinių padidėjimo sąnaudų (angl. *Bottom-Up Long Run Average Incremental Costs, BU-LRAIC*) (toliau – BU-LRAIC) modeliavimo principus. Tai reiškia, jog skambučių užbaigimo kainos turi būti grįstos BU-LRAIC sąnaudomis. Tarnyba 2012 m. vasario 15 d. pradėjo BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo darbus. BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimo darbus vykdo UAB „Ernst & Young Baltic“. BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimas susidarė iš kelių etapų: techninio technologinio ir ekonominio-vadybinio modelio sukūrimo, vidutinės svertinės kapitalo kainos apskaičiavimo, investies duomenų surinkimo, investies duomenų suvedimo į BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo modelį, BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo. Tarnyba viešajai konsultacijai skelbia BU-LRAIC sąnaudų skaičiavimus.

II. BU-LRAIC SĄNAUDŲ SKAIČIAVIMO REZULTATAI

BU-LRAIC sąnaudos yra apskaičiuotos naudojant BU-LRAIC sąnaudų apskaičiavimo modelį, sukurtą vadovaujantis Metodinėmis gairėmis ilgo laikotarpio vidutinėms padidėjimo sąnaudoms apskaičiuoti (BU-LRAIC) viešajame fiksuoto ryšio tinkle (toliau – Metodinės gairės) ir UAB „Ernst & Young Baltic“ žiniomis, atsižvelgiant į Efektyvaus viešojo fiksuoto ryšio tinklo operatoriaus vidutinę svertinę kapitalo kainą (WACC), TEO LT, AB 2012 m. rugsėjo 17 d. raštu Nr. 02-158 pateiktą informaciją, TEO LT, AB 2012 m. spalio 30 d. pateiktą informaciją, Tarnybos ir UAB „Ernst & Young Baltic“ turimą informaciją.

Rekomendacijoje nurodyta, jog fiksuoto ryšio pagrindinis tinklas (angl. *Core Network*) iš esmės galėtų būti grįstas naujos kartos tinklų (angl. *Next Generation Network*) technologijomis. Rekomendacijoje taip pat nurodyta, jog sąnaudos turi būti vertinamos einamąja verte (angl. *Current Costs*).

Metodinėse gairėse, kuriose yra aprašomi pagrindiniai tinklo ir sąnaudų modeliavimo principai, nustatyta, jog efektyviai veikiantis viešojo fiksuoto ryšio tinklo operatorius TEO LT, AB, diegdamas ateinančios (naujos) kartos tinklą, diegs vieno lygmens tinklą, vietoj šiuo metu egzistuojančių dviejų lygių – vietinio ir nacionalinio. Dėl to, BU-LRAIC modelyje modeliuojamame ateinančios (naujos) kartos tinkle tinklų sujungimas galimas viename tinklų sujungimo lygmenyje, o ne dviejuose. To pasėkoje skambučių užbaigimo TEO Tinkle BU-LRAIC sąnaudos yra skaičiuojamos tik vienam tinklų sujungimo lygiui.

Metodinėse gairėse ir BU-LRAIC modelyje yra numatytos kelios modeliavimo prielaidų pasirinkimo galimybės:

a) Tranzito tinklą (angl. *Transit Network*) galima modeliuoti dviem scenarijais: „išdegintų mazgų“ ir „išdegintos žemės“. „Išdegintų mazgų“ scenarijaus atveju tranzitinės stotys yra keičiamos tranzito IP maršrutizatoriais nekeičiant įrangos buvimo vietos. „Išdegintos žemės“ scenarijaus atveju tranzitinės stotys yra keičiamos tranzito IP maršrutizatoriais ir pastaroji įranga yra montuojama tik tuose miestuose, kur galima sujungti tinklus. Išsamiai šie scenarijai aprašyti Metodinių gairių 6.6 skyriuje.

b) Perdavimo tinklo (angl. *Transmission Network*) vietinį lygmenį galima modeliuoti dviem scenarijais: „išdegintų mazgų“ ir „išdegintos žemės“. „Išdegintų mazgų“ scenarijaus atveju Prieigos mazgai (angl. *Access Nodes*) Ethernet žiedais yra sujungti į Agreguojantį Ethernet komutatorių (angl. *Edge Ethernet switch*), esantį toje pačioje vietoje kaip ir Prieigos mazgas. „Išdegintos žemės“ scenarijaus atveju Prieigos mazgai Ethernet žiedais yra sujungti į Agreguojantį Ethernet komutatorių, esantį buvusios vietinės stoties fiziniame (geografiniame) vietoje. Išsamiai šie scenarijai aprašyti Metodinių gairių 6.7.1 skyriuje.

c) Pagrindinio tinklo modeliavimo alternatyvos: „NGN“ ir „PSTN“. „NGN“ prielaida leidžia sąnaudas įvertinti atsižvelgiant į Rekomendacijos reikalavimus dėl pagrindinio tinklo technologijos. „PSTN“ scenarijus yra modelio funkcionalumas, kuris leidžia įvertinti fiksuoto ryšio tinklo, grįsto grandinių komutacija, sąnaudas.

d) Ryšių kabelių kanalų ir optinių skaidulų kabelių sąnaudų įvertinimo scenarijai: sąnaudų vertinimas einamąja verte (CCA) arba istorinėmis sąnaudomis (HCA).

e) Sąnaudas galima modeliuoti 10 metų laikotarpiui nuo 2010 iki 2020 metų.

f) Metinės sąnaudas galima apskaičiuoti trimis būdais: tiesiogiai proporcingo nusidėvėjimo metodu, anuiteto metodu, indeksuoto nusidėvėjimo metodu. Šie metodai skirtingai vertina ilgalaikio turto nusidėvėjimo ir investicijų grąžos vertes konkrečiu analizuojamu laikotarpiu. Metodų trumpas aprašymas pateikiamas 1 lentelėje.

Lentelė 1. Metinių sąnaudų apskaičiavimo alternatyvos.

Metodas	Tiesiogiai proporcingo nusidėvėjimo metodas	Anuiteto metodas	Indeksuoto anuiteto metodas
Metodo trumpas aprašymas	Investicijos yra nudėvimos per investicijų naudingo tarnavimo laikotarpį. Metinės sąnaudos susideda iš metinio nusidėvėjimo ir investicijų grąžos, apskaičiuotos kaip ilgalaikio turto likutinės vertės ir vidutinės svertinės kapitalo kainos sandauga. Laikotarpio pradžioje sąnaudos yra didesnės nei vėlesniais laikotarpiais nes investicijų grąža skaičiuojama nuo didelės ilgalaikio turto vertės	Metodas užtikrina, jog metiniai sąnaudų, susijusių su ilgalaikiu turtu ir investicijų grąža, dydžiai analizuojamu laikotarpiu nekis. Kiekvienais metais kis investicijų sumos atgavimo („nusidėvėjimo“) ir investicijų grąžos proporcijos.	Metodas veikia taip pat kaip ir anuiteto metodas, tačiau papildomai įvertina investicijų kainų pokyčių įtaką metinėms sąnaudoms.

2-5 lentelėse yra pateiktos BU-LRAIC sąnaudos, kurios buvo apskaičiuotos derinant aukščiau aprašytas prielaidas.

Lentelė 2. Skambučių užbaigimo TEO viešajame fiksuoto ryšio tinkle BU-LRAIC sąnaudos parinkus pirmą prielaidų rinkinį

Agreguojančių Ethernet komutatorių modeliavimas:	„išdeginti mazgai“												
Pagrindinio tinklo maršrutizatorių modeliavimas:	„išdeginti mazgai“												
Pagrindinio tinklo technologija:	NGN												
Ryšų kabelių kanalai ir optinių skaidulų kabelių sąnaudos įvertinamos:	CCA												
Metinių sąnaudų vertinimo metodas:	Metai:	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-tiesiogiai proporcingas nusidėvėjimas	sąnaudos, ct/min.	0,6079	0,3854	0,3639	0,3785	0,1765	0,1489	0,1421	0,1389	0,1206	0,1035	0,1224	
-anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6708	0,4319	0,4068	0,4212	0,1999	0,1690	0,1608	0,1566	0,1360	0,1175	0,1369	
-indeksuoto anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6367	0,4064	0,3838	0,3993	0,1849	0,1561	0,1489	0,1454	0,1263	0,1087	0,1278	

Lentelė 3. Skambučių užbaigimo TEO viešajame fiksuoto ryšio tinkle BU-LRAIC sąnaudos parinkus antrą prielaidų rinkinį

Agreguojančių Ethernet komutatorių modeliavimas:	„išdeginta žemė“												
Pagrindinio tinklo maršrutizatorių modeliavimas:	„išdeginta žemė“												
Pagrindinio tinklo technologija:	NGN												
Ryšų kabelių kanalai ir optinių skaidulų kabelių sąnaudos įvertinamos:	CCA												
Metinių sąnaudų vertinimo metodas:	Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-tiesiogiai proporcingas nusidėvėjimas	sąnaudos, ct/min.	0,6008	0,3909	0,3789	0,3925	0,1765	0,1656	0,1604	0,1490	0,1315	0,1210	0,1224	
-anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6632	0,4377	0,4227	0,4362	0,1999	0,1868	0,1803	0,1674	0,1477	0,1360	0,1369	
-indeksuoto anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6294	0,4120	0,3991	0,4137	0,1849	0,1732	0,1676	0,1557	0,1375	0,1266	0,1278	

Lentelė 4. Skambučių užbaigimo TEO viešajame fiksuoto ryšio tinkle BU-LRAIC sąnaudos parinkus trečią prielaidų rinkinį

Agreguojančių Ethernet komutatorių modeliavimas:	„išdeginti mazgai“												
Pagrindinio tinklo maršrutizatorių modeliavimas:	„išdeginta žemė“												
Pagrindinio tinklo technologija:	NGN												
Ryšių kabelių kanalai ir optinių skaidulų kabelių sąnaudos įvertinamos:	CCA												
Metinių sąnaudų vertinimo metodas:	Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-tiesiogiai proporcingas nusidėvėjimas	sąnaudos, ct/min.	0,6014	0,3913	0,3789	0,3925	0,1765	0,1656	0,1604	0,1490	0,1315	0,1176	0,1224	
-anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6639	0,4381	0,4227	0,4362	0,1999	0,1868	0,1803	0,1674	0,1477	0,1324	0,1369	
-indeksuoto anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6300	0,4124	0,3991	0,4137	0,1849	0,1732	0,1676	0,1557	0,1375	0,1231	0,1278	

Lentelė 5. Skambučių užbaigimo TEO viešajame fiksuoto ryšio tinkle BU-LRAIC sąnaudos parinkus ketvirtą prielaidų rinkinį

Agreguojančių Ethernet komutatorių modeliavimas:	„išdeginta žemė“												
Pagrindinio tinklo maršrutizatorių modeliavimas:	„išdeginti mazgai“												
Pagrindinio tinklo technologija:	NGN												
Ryšių kabelių kanalai ir optinių skaidulų kabelių sąnaudos įvertinamos:	CCA												
Metinių sąnaudų vertinimo metodas:	Metai	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020	
-tiesiogiai proporcingas nusidėvėjimas	sąnaudos, ct/min.	0,6073	0,3850	0,3639	0,3785	0,1765	0,1489	0,1421	0,1389	0,1206	0,1070	0,1224	
-anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6702	0,4315	0,4068	0,4212	0,1999	0,1690	0,1608	0,1566	0,1360	0,1210	0,1369	
-indeksuoto anuiteto	sąnaudos, ct/min.	0,6360	0,4060	0,3838	0,3993	0,1849	0,1561	0,1489	0,1454	0,1263	0,1122	0,1278	

III. SKAMBUČIŲ UŽBAIGIMO SĄNAUDŲ NUSTATYMAS

Kaip matyti iš 2-5 lentelėse pateiktos informacijos, esant skirtingoms prielaidoms, bei imant skirtingus metus apskaičiuotos sąnaudos skiriasi. Iš kelių alternatyvų reikia išrinkti skambučių užbaigimo sąnaudas, kurių pagrindu būtų galima nustatyti skambučių užbaigimo kainą.

Tarnybos nuomone „išdegintų mazgų“ prielaida leidžia tiksliau įvertinti realiai operatoriaus patiriamas sąnaudas nei „išdegtos žemės“ prielaida. Esant „išdegintų mazgų“ prielaidai, nauja tinklo įranga yra diegiama toje pačioje vietoje kur buvo (arba yra sumontuota) sena tinklo įranga. Priėmus šią prielaidą laikoma, jog tinklo mazgai jau yra išdėstyti optimaliai ir efektyviai veikiantis operatorius atnaujindamas tinklą tinklo mazgų fizinių vietų nekeisčių. Atsižvelgdama į tai, Tarnyba skambučių užbaigimo kainas nustatys remdamasi sąnaudomis, apskaičiuotomis priėmus tokias prielaidas: Tranzito tinklas (angl. *Transit Network*) arba kitaip Pagrindinio tinklo maršrutizatorių (angl. *Core routers dimensioning*) modeliavimas vykdomas laikantis „išdegintų mazgų“ prielaidos; Perdavimo tinklo (angl. *Transmission Network*) arba kitaip Agreguojančių Ethernet komutatorių (angl. *Edge Ethernet switch*) modeliavimas vykdomas laikantis „išdegintų mazgų“ prielaidos. Toliau bus analizuojami 2 lentelėje pateikti skaičiavimų rezultatai.

Kaip matyti iš 2 lentelėje pateiktos informacijos, skirtingas metinių sąnaudų įvertinimas, sąlygoja skirtingas sąnaudas. Metodinėse gairėse nurodyta (žr. 7.1 skyrių), jog tinkamiausias sąnaudų vertinimo metodas, kuris būtų artimas Rekomendacijoje minimam ekonominio nusidėvėjimo metodui, yra indeksuoto anuiteto metodas. Dėl to Tarnyba, nustatydamas skambučių užbaigimo kainas, remsis sąnaudomis, apskaičiuotomis taikant indeksuoto anuiteto metodą.

2 lentelėje yra pateiktos 10 metų sąnaudos, kurios nuo 0,6367 ct/min. (2010 metais) sumažėjo iki 0,4064 ct/min. (2011 metais), o po to mažėjo iki 0,1849 ct/min. (2014 metais), vėliau mažėjo iki 0,1087 ct/min. (2019 metais) ir padidėjo iki 0,1278 ct/min. (2020 metais). BU-LRAIC modelio paslaugų paklausos (A2 lapo 47-61 eilutės) dinamikos analizė rodo, jog operatorius prognozuoja visų skambučių (skambučiai tinklo viduje, tarptautiniai skambučiai, inicijavimas, tranzitas ir skambučių užbaigimas) paslaugų paklausos mažėjimą nuo 2011 m. (2011 m. skambučių užbaigimo trukmė augo, tačiau nuo 2012 m. taip pat mažėja). Remiantis operatoriaus prognoze, skambučių (skambučiai tinklo viduje, tarptautiniai skambučiai, inicijavimas, tranzitas ir skambučių užbaigimas) paslaugų paklausa nuo 2010 m. iki 2020 m. sumažės 74,81 proc. Operatorius prognozuoja, jog skambučių užbaigimo paslaugų paklausa per 10 metų sumažės 62,83 proc.

Siekdama įvertinti kiek paklausos pokyčiai įtakoja skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudas, Tarnyba atliko sąnaudų jautrumo analizę, kurios metu buvo keičiama skambučių užbaigimo paklausa, o kitos sąlygos keičiamos nebuvo. Atsižvelgiant į tai, jog 2-5 lentelėje didžiausios sąnaudos buvo apskaičiuotos 2010 m., taip pat buvo skaičiuojamos 2010-2020 m. sąnaudos, skambučių užbaigimo paklausą išlaikant 2010 m. lygyje. Atliktos analizės rezultatai pateikti 6 lentelėje.

Lentelė 6. Skambučių užbaigimo TEO viešajame fiksuoto ryšio tinkle BU-LRAIC sąnaudos, kintant paslaugos paklausai, ct/min.

Paklausos pokytis	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
Modelyje nurodyta Paklausa	0,6367	0,4064	0,3838	0,3993	0,1849	0,1561	0,1489	0,1454	0,1263	0,1087	0,1278
Paklausos augimas 1 proc.	0,6367	0,3894	0,3878	0,3581	0,3612	0,3393	0,3260	0,4869	0,3031	0,2873	0,2867
Paklausos augimas 5 proc.	0,6367	0,4063	0,3906	0,3639	0,357	0,3382	0,324	0,4471	0,417	0,26	0,2554
Paklausos augimas 10 proc.	0,6367	0,4063	0,3804	0,3503	0,3367	0,3122	0,2909	0,3746	0,3444	0,3917	0,3657
Paklausos	0,6367	0,4064	0,3836	0,3635	0,3668	0,3555	0,3533	0,5299	0,1300	0,1133	0,1227

Paklausos pokytis	2010	2011	2012	2013	2014	2015	2016	2017	2018	2019	2020
mažėjimas 1 proc.											
Paklausos mažėjimas 5 proc.	0,6367	0,4064	0,3964	0,3749	0,3937	0,1569	0,1481	0,3894	0,1200	0,1091	0,1158
Paklausos mažėjimas 10 proc.	0,6367	0,4063	0,3978	0,3964	0,1710	0,1469	0,1489	0,1530	0,1215	0,1074	0,1185
2010 m. paklausa	0,6367	0,3926	0,3975	0,3755	0,3896	0,3584	0,3627	0,3457	0,1324	0,1098	0,1236

Iš 6 lentelėje pateiktos informacijos matyti, jog kintant paslaugos paklausai, o kitoms sąlygoms esant vienodoms, skambučių užbaigimo padidėjimo sąnaudų variacija yra didelė. Sąnaudos kinta nuo mažiausios 0,1074 ct/min. reikšmės iki didžiausios 0,6367 ct/min. reikšmės. Skirtumas tarp dviejų kraštutinių reikšmių yra 0,5293 ct/min. arba 493 proc. Ateities prognozė daug metų į priekį sukuria tam tikrą neapibrėžtumą arba netikrumą ir prognozė gali neatitikti faktinės situacijos ateityje. Taip pat yra tikimybė, jog paslaugų paklausos kombinacija, kuri įvyko arba buvo pasiekta praeityje, gali atsikartoti ateityje. Vertinant faktinę paslaugų paklausą, gali būti apskaičiuotos kitokios sąnaudos, nei remiantis prognozuota paklausa. Atsižvelgiant į tai, jog skaičiavimų rezultatai yra jautrūs paklausai, Tarnybos nuomone, nustatant skambučių užbaigimo kainą, tikslinga naudoti didžiausią skambučių užbaigimo grynųjų BU-LRAIC sąnaudų reikšmę. Didžiausia skambučių užbaigimo grynųjų BU-LRAIC sąnaudų reikšmė, atsižvelgiant į modelyje naudojamą paklausą yra 0,6367 ct/min.

BU-LRAIC modeliu yra skaičiuojamos grynosios skambučių užbaigimo paslaugos sąnaudos. Modeliu išsamiai yra skaičiuojamos su tinklo kūrimu (investicijomis) susijusios sąnaudos, o tinklo palaikymo ir priežiūros sąnaudos yra vertinamos priedais tokioms sąnaudoms padengti. Tačiau ir priedai sąnaudoms padengti gali netiksliai įvertinti specifines su skambučių užbaigimu susijusias sąnaudas. Siekiant įvertinti tokių sąnaudų dydį, Tarnyba atliko TEO LT, AB 2011 m. skambučių užbaigimo sąnaudų¹, apskaičiuotų remiantis Sąnaudų apskaitos pagal pilnai paskirstytų sąnaudų metodą taisyklės, patvirtintas Tarnybos direktoriaus 2005 m. gruodžio 28 d. įsakymu Nr. 1V-1164 (Žin., 2006, Nr. 2-45; 2011, Nr. 45-2146), analizę. Analizės metu buvo vertinta sąnaudų struktūra ir kokios sąnaudos yra modeliuojamos BU-LRAIC modelyje. Iš TEO LT, AB apskaičiuotų sąnaudų eliminavus ilgalaikio turto nusidėvėjimą, investicijų grąžą, bendrąsias sąnaudas, numerio išlaikymo sąnaudas ir gautą sumą padalinus iš per 2011 metus suteiktų paslaugų kiekio (užbaigtų minučių), buvo apskaičiuotos su skambučių užbaigimu susijusios specifinės sąnaudos – pajamų valdymas, atsiskaitymų administravimas, paslaugų pardavimų administravimas ir panašiai – kurių dydis yra 0,21 ct/min.

Atsižvelgiant į aukščiau išdėstytą, Tarnybos nuomone skambučių užbaigimo BU-LRAIC sąnaudos turėtų susidėti iš dviejų dalių: grynųjų BU-LRAIC sąnaudų – 0,6367 ct/min. ir specifinių skambučių užbaigimo sąnaudų, kurios nėra tinkamai įvertintos BU-LRAIC modeliu – 0,21 ct/min. Bendra minėtų sąnaudų suma būtų 0,6367 ct/min. + 0,2100 ct/min. = 0,8467 ct/min. arba 0,0085 Lt/min. Tarnybos nuomone, skambučių užbaigimo fiksuoto telefono ryšio tinkle kainos turėtų būti nustatytos atsižvelgiant į 0,0085 Lt/min. dydį.

Įsakymo 4.1 punkte yra nustatytos dvi skambučių užbaigimo TEO LT, AB viešajame telefono ryšio tinkle, teikiamame fiksuotoje vietoje kainodaros galimybės: 1) kainos jų nediferencijuojant į kainas piko ir nepiko laiku ir 2) kainos jas diferencijuojant į kainas piko ir nepiko laiku bei atskirai išskiriant skambučio sudarymo užmokestį. Įsakymu buvo palikta laisvė ūkio subjektui pasirinkti konkretų kainodaros variantą. Šiuo metu TEO LT, AB skambučių užbaigimo savo tinkle kainas diferencijuoja į kainas piko ir ne piko laiku bei atskirai išskiria skambučio sudarymo užmokestį. Tačiau pastebima tendencija, kad vis daugiau mažmeninių balso skambučių paslaugų yra siūloma už fiksuotą mokesť arba kainos nėra diferencijuojamos pagal piko ir ne piko laiką. Be to, absoliučiu dydžiu mažėjant skambučių užbaigimo kainoms, skirtumas tarp

¹ Šią informaciją TEO LT, AB pateikia Tarnybai vykdydamas sąnaudų apskaitos įpareigojimus, nustatytus atitinkamose rinkose. Ši informacija yra paskutinė Tarnybos turima informacija. Nauja informacija bus žinoma 2013 m. birželio 1 d.

piko ir ne piko laiko kainų tampa vis mažiau reikšminga priemone tam, kad tinklo operatorius, siekdamas efektyvaus tinklo panaudojimo, galėtų naudoti tokią kainų diferenciaciją tolygiau paskirstyti tinklo apkrovas. Tarnyba, atsižvelgdama į pokalbių apmokestinimo skirtumus teikiant didmenines ir mažmenines paslaugas, bei siekdama sudaryti sąlygas efektyviai konkurencijai teikiant mažmenines balso skambučių paslaugas, mano, jog tikslinga nustatyti vieną užmokestį už skambučių užbaigimą, kuris galiotų visą parą. To pasėkoje skambučių užbaigimo kainos nebūtų diferencijuojamos į kainą piko laiku ir kainą ne piko laiku.

IV. SKAMBUČIŲ INICIJAVIMO FIKSUOTO RYŠIO TINKLE SĄNAUDŲ SKAIČIAVIMO PRINCIPŲ PAAIŠKINIMAS

Skaičiuojant skambučių užbaigimo sąnaudas pagal Rekomendacijos reikalavimus, į paslaugos savikainą galima įtraukti tik tas sąnaudas, kurių operatorius išvengtų, jei paslaugos neteiktų. Dėl to bendrai naudojamų veiklų sąnaudos ir bendrosios sąnaudos, kurios yra įtraukiamos į paslaugos savikainą, sąnaudas modeliuojant LRAIC+ ir LRAIC++ metodu, negali būti įtrauktos į paslaugos savikainą, modeliuojant paslaugos „grynąsias“ LRAIC sąnaudas. Šiuo metu reguliuojamų skambučių inicijavimo ir skambučių užbaigimo paslaugų kainos yra vienodos. Skambučių užbaigimo paslaugas teikiant kainomis, kurios būtų nustatytos atsižvelgiant į „grynąsias“ LRAIC sąnaudas, o skambučių inicijavimo paslaugas teikiant kainomis, nustatytomis atsižvelgiant į LRAIC+/LRAIC++, bendrai naudojamų veiklų sąnaudų ir bendrosios sąnaudų skirtumą tarp skambučių užbaigimo paslaugų LRAIC+/LRAIC++ sąnaudų ir „grynųjų“ LRAIC skambučių užbaigimo paslaugų sąnaudų, turėtų pasidengti operatorius, teikiantis skambučių užbaigimo paslaugas. Tarnyba, siekdama sudaryti vienodas sąlygas konkuruoti teikiant mažmenines balso skambučių paslaugas reguliuojamam operatoriui ir paslaugų teikėjui, kuris perka skambučių inicijavimo paslaugas, mano, jog dalį bendrai naudojamų veiklų sąnaudų ir bendrųjų sąnaudų, kurios nėra padengiamos „grynosiomis“ LRAIC sąnaudomis, tikslinga perkelti į skambučių inicijavimo paslaugos kainą. Remiantis šiuo principu, bendrai naudojamų veiklų sąnaudos ir bendrosios sąnaudos, kurios nėra padengiamos „grynosiomis“ LRAIC sąnaudomis, būtų išdalintos visiems reguliuojamo operatoriaus tinkle inicijuotiems skambučiams (tiek tinkle inicijuotiems skambučiams, tiek didmeninėms inicijavimo paslaugoms). Tokiu būdu didmeninė inicijavimo paslaugos savikaina susidarytų iš LRAIC+/LRAIC++ sąnaudų ir dalies bendrai naudojamų veiklų sąnaudų ir bendrųjų sąnaudų, kurios nėra padengiamos „grynosiomis“ LRAIC sąnaudomis.

Parengė

Elektroninių ryšių departamento Kainų priežiūros skyrius
